

صور تجلسه:

نقاط قوت و ضعف در اجرای سیاست‌های کاهش انتشار در کشور، فرصت‌ها و تهدیدهای تعهدات بین‌المللی آتی کاهش انتشار و ارزیابی راهکار جهت برون‌رفت از تنگناهای موجود در اجرای این سیاست‌ها

تاریخ: ۹۳/۸/۵

مکان: سازمان حفاظت محیط زیست، سالن سرو

اعضاء پنل و شرکت‌کنندگان:

- آقای دکتر شمس اردکانی (رئیس پنل)
- آقای دکتر سلطانیه
- آقای دکتر حجت
- خانم مهندس سجده ای
- آقای دکتر ناصری (دبیر جلسه)
- آقای مهندس احدی

لیست شرکت‌کنندگان در پیوست شماره (۱) ارائه شده است.

دستور کار جلسه:

برنامه زمانی جلسه در پیوست شماره (۲) ارائه شده است.

لازم به ذکر است به دلیل محدودیت زمانی و به طول انجامیدن مباحث، بخش آخری نشست یعنی بررسی فرصت‌ها و تهدیدها به جلسه بعدی موکول شد. همچنین به منظور تهیه راهکارهای مربوطه، جلسه مستقلاً برگزار خواهد شد.

افتتاحیه:

- آقای دکتر ناصری:

دکتر ناصری مدیر طرح ملی تغییر آب و هوا ضمن خوشامدگویی به تمامی میهمانان و اساتید حاضر در نشست، به اهمیت موضوع تغییر اقلیم در کشور و اقدام همه‌جانبه کشور در مورد اجرای کنوانسیون و پروتکل کیوتو پرداخت. ایشان به اهداف نشست اشاره کرده و بیان داشت که در این جلسه سعی شده تا از تمامی بخش‌ها و صنایع، دولت، نهادها و دستگاه‌های قانونی، حتی بخش خصوصی که محورهای اصلی تولید در کشور هستند، در سطوح مختلف دعوت بعمل آید. سپس وی به چند نکته در مورد نحوه برگزاری جلسه و جمع‌بندی نتایج جلسه اشاره داشت.

- آقای دکتر متصدی:

دکتر متصدی معاونت محیط زیست انسانی سازمان ضمن خیرمقدم به شرکت‌کنندگان، به ذکر نکاتی در مورد فعالیت‌هایی که در سال‌های گذشته در کمیته ملی تغییر آب و هوا انجام شده، پرداختند. وی همچنین متذکر شد که: "در مدت ۱۰ سال پیش برای انجام اقدامات در ارتباط با تغییر آب و هوا فرصت خوبی داشتیم اما اکنون فرصتی نداریم و اگر فعالیتی را در حال حاضر انجام ندهیم راهی به گذشته و یا حتی به سمت جلو و پیشرفت نخواهیم داشت. تا سال ۲۰۰۹ در مورد پروتکل کیوتو فرصت بود ولی اکنون آن فرصت از دست رفته و تا سال ۲۰۲۰ (احتمالاً) بایستی فرآیند دیگری را تجربه کنیم. در دوران جدید روند مباحث مرتبط با تغییر اقلیم فرصت جدیدی وجود ندارد و مکانیسم پیوسته‌ای هم وجود نخواهد داشت. لذا باید بدانیم در ارتباط با تغییر اقلیم چه اقدام شایسته و بایسته‌ای تا به حال انجام شده و من بعد باید صورت پذیرد. متأسفانه ما از رتبه ۱۴ جهانی در مورد انتشار گازهای گلخانه‌ای به رتبه ۷ رسیده‌ایم و بنابراین در مورد کاهش انتشار نه تنها کاری انجام نداده‌ایم بلکه رتبه پایین‌تری هم کسب کرده‌ایم. پس فارغ از تعهدات و فرصت‌ها برای محیط زیست کشورمان کاری انجام نشده است. شاید یکی از دلایل موجود در عدن استفاده صحیح از زمان، بوروکراسی و نگاه دولتی در این بخش بوده است. بنابراین امروز که هم بخش دولتی و هم خصوصی دور هم جمع شده‌اند تا نقاط قوت و ضعف، آسیب‌ها و فرصت‌ها

مشخص شود و بتوانیم به یک جمع بندی برسیم و سندی را تدوین کنیم تا چراغی فرا راه آینده باشد. این سند بایستی به نحوی تنظیم شود که پشتیبان فعالیت‌ها و منافع ملی کشور در جوامع بین‌المللی بوده که طبعاً متأثر از نحوه و میزان کاهش انتشار خواهد بود. در مصوبات دولت که از سال گذشته تدوین شده به موضوع گازهای گلخانه‌ای توجه ویژه شده است، و حتی بحث قانون اقتصاد کم‌کربن را در دستور کار داشته ایم. البته باید توجه داشته باشیم که ما قانون زیاد داریم، اما لازمه اثر بخشی قانون حمایت بخش‌های مختلف دولتی و خصوصی است و حتی این موضوع به جوامع ملی باید برسد تا جوامع ملی و شوراها هم در جهت کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای فعالیت کنند. نقطه قوتی که وجود دارد اینست که کمیته‌های تخصصی ماهی یکبار تشکیل جلسه می‌دهند و برگزاری این جلسه‌ها در جهت این مساله است که بتوانیم کشور را به سمت کاهش گازهای گلخانه‌ای پیش ببریم."

سخنرانی:

۱- آقای دکتر سلطانیه:

دکتر سلطانیه استاد دانشگاه صنعتی شریف قبل از شروع طرح بحث اول پنل به ارائه سخنرانی خود تحت عنوان "تحلیل چهلمین جلسه رکن فرعی اجرایی و رکن علمی- فنی کنوانسیون تغییر آب و هوا و دومین بخش از جلسه دوم کارگروه ویژه برنامه دوربان در خصوص اقدامات پیشرفته در ژوئن ۲۰۱۴، در شهر بن آلمان" پرداخت. فایل ارائه ایشان در پیوست شماره (۳) ارائه شده است. نکات مهم قابل توجه در ارائه آقای دکتر سلطانیه در زیر ارائه شده است:

- از اولویت‌ها ارائه منسجم اقدامات انجام شده تا کنون کشور در زمینه کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای است که به عنوان تلاش‌های ملی قابل ارائه به مجامع بین‌المللی باشد. به عنوان مثال تلاش‌های صورت پذیرفته در صنعت نفت مثالی در این خصوص است.
- مقرر شده است تا پایان سال شمسی یعنی تا مارچ ۲۰۱۵ کشورها اهداف و قصد برنامه‌ای خود را به کنوانسیون ارائه کنند لذا فرصت اندکی برای ارائه پیش‌نویس برنامه کشور وجود دارد.
- روند فعالیتهای کاهش انتشار به سمت همکاری‌های دو جانبه و چندجانبه است لذا این فرصت‌ها را بخصوص با کشورهایی که از قبل برای همکاری با ما اعلام تمایل کرده اند مانند کشورهایی مثل دانمارک، نروژ و ... را نباید نادیده بگیریم.
- در اجلاس بن آلمان واژه ای تحت عنوان Intended Nationally Determined Contributions (INDC) شکل گرفت که به نوعی موضوع جلسه فعلی است. باید توجه داشت که اداما برنامه ای قابل ارائه در این قالب ارائه خواهند شد موضوع یک تعهد نیست.
- در مورد پروژه های CDM قرار شده است که فعالیتهای تحت برنامه NAMA ادامه داشته باشد لذا ما باید یک چارچوب و دستورالعمل برای این داشته باشیم و به دستگاه‌ها ابلاغ شود ولی تاکنون هیچ برنامه کیفی مصوبی وجود ندارد.
- تمام مواردی که قرار است جزو تعهدات ارائه شود از جمله موضوعات تعهدات، دوره تعهدات آتی، شرایط تغییر و تمدید آنها و ... موضوعاتی هستند که بایستی در کشور ما روی آنها کار حقوقی انجام شود و این موضوعات در کشور ما مشخص شوند.
- موضوع INDS باید در تمام بخشها خصوصا در مورد آسب‌پذیری و سازگاری (V & A) و موضوع تأمین منابع مالی مورد بررسی قرار گیرد.
- زمانی کوتاهی در حدود یکسال و نیم تا اجلاس پاریس و تعیین حدود و مشخصات پروتکل جایگزین باقی مانده است و غیر از اتحادیه اروپا EU که برای آن زمان برنامه دارند و کار کارشناسی انجام داده اند هنوز در کشورهای دیگر از جمله کشور ما برنامه ای جهت ارائه وجود ندارد.

۲- آقای مهندس احدی:

- مهندس احدی معاون طرح ملی تغییر آب و هوا ارائه خود را تحت عنوان "دور نمای آتی رژیم حقوقی تغییرات اقلیمی: فرصتها و تهدیدهای پیش روی کشور" را ارائه کرد که فایل ارائه ایشان در پیوست شماره (۴) قرار گرفته است. نکات قابل توجه در این ارائه به قرار زیر است:
- با توجه به اینکه بعد از سال ۲۰۲۰ پروتکل کیوتو ادامه نخواهد داشت و مقرر شده است که تعهدات هر کشور براساس یک رژیم حقوقی باشد لذا تنها فرصتی که داریم دوره بین سالهای ۲۰۱۲ تا ۲۰۲۰ است که اگر تعهدات احتمالی ایجاد شده برای کشور را عملیاتی نماییم:
 - چنانچه میزان انتشار دی اکسیدکربن از سال ۱۹۹۴ تا ۲۰۰۰ و ۲۰۱۰ را مقایسه کنیم مشاهده میکنیم که در ۶ ساله اول رشد ۲/۵٪ و در ۱۰ ساله دوم رشد انتشار ۶٪ را تجربه نموده است.
 - در روند انتشار دی اکسیدکربن ناشی از احتراق سوخت دیده می‌شود که کشور ما در حال قرارگرفتن در رده ده کشور اول دنیا است.

- چنانچه روند انتشار گازهای گلخانه ای در بخش انرژی به همین منوال پیش رود پیش بینی می شود تا سال ۲۰۲۵ میزان انتشار گازهای گلخانه ای در این بخش به ۲/۲ میلیارد تن خواهد رسید و در این صورت به رتبه بالاتری از روسیه (با فرض ثابت بودن و عدم کاهش میزان انتشار سایر کشورها) یعنی در رتبه ۴ جهانی قرار خواهیم گرفت.
- چنانچه تمامی بسته های سیاست کاهش انتشار پیشنهاد شده را انجام دهیم، در سال ۲۰۲۵ به سطح انتشار سال ۲۰۱۰ خواهیم رسید. در حالیکه طبق پیش بینی انجام شده و با توجه به پتانسیلی که کشور برای همکاریهای دو جانبه و چندجانبه دارد تنها نصف کمکهای مالی را برای اجرای سیاستهای کاهش انتشار خواهد داشت لذا تمامی موارد اجرا نخواهد شد.
- بایستی از فرصتهای باقی مانده که با تمدید دور دوم تعهدات ایجاد شده است استفاده کرد. بیش از اینکه در عرصه بین المللی مشکل داشته باشیم در عرصه داخلی کشور مشکل داریم.

بحث اول: نقاط قوت در اجرای سیاستهای کاهش انتشار در کشور

برای ارائه برنامه‌های در نظر گرفته شده، ابتدا دکتر اردکانی رئیس پنل به طرح موضوع توضیحاتی را بیان کردند و سپس جهت شروع بحث اول یعنی نقاط قوت در اجرای سیاستهای کاهش انتشار در کشور از خانم مهندس سجده ای خواستند که به ارائه خود بپردازند.

۳- خانم مهندس سجده ای

مهندس سجده ای رئیس گروه بهداشت، ایمنی و محیط زیست سازمان بهینه سازی مصرف سوخت کشور ارائه خود را در خصوص نقاط قوت در اجرای سیاستهای کاهش انتشار ارائه کردند. ارائه ایشان در پیوست شماره (۵) ارائه شده است.

ایشان در ارائه خود به ۶ مورد مهم اشاره کرده و سپس جزئیات این ۶ مورد را به عنوان نقاط قوت اجرای سیاستهای کاهش انتشار در کشور توضیح دادند عناوین این ۶ مورد در زیر اشاره شده است:

۱. قانون الحاق به کنوانسیون تغییر آب و هوا و پروتکل کیوتو (آیین‌نامه اجرایی کنوانسیون تغییر آب و هوا و پروتکل کیوتو)
۲. آیین‌نامه تایید پروژه های CDM توسط مرجع صلاحیتدار ملی
۳. قانون هدفمندی یارانه‌ها
۴. سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف (قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی)
۵. بند ق تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۳۹۳
۶. آیین‌نامه اقتصاد کم کربن (در مرحله تصویب در هیئت دولت)

پس از ارائه ایشان بحث و بررسی با طرح سوال یا ارائه پیشنهادات شرکت کنندگان در این بخش انجام گرفت که به ترتیب به شرح زیر است:

◆ پیشنهادات:

آقای دکتر جعفری: (موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور)

- در ارائه خانم مهندس سجده ای فقط نقاط قوت آورده شده است در صورتیکه نقاط قوت و ضعف بایستی همزمان ارائه شود و آنالیز آنها می تواند دقت کار را بالاتر ببرد.
- مهمترین مسأله ای که با آن مواجه هستیم این است که عدم اجرای این نکات (قوت و ضعف) است، ما از نظر قانونی مشکلی نداریم بلکه عدم باور این مسائل و عدم اجرای نقاط قوت و برطرف کردن نقاط ضعف است که به آنها دقت نشده است. بنابراین پیشنهاد می شود که نقاط قوت و ضعف را مشخص کرده و برای آنها برنامه ریزی انجام شود.
- معمولاً در انجام اقدامات ملی در نظر گرفته شده تاکنون، برآورد صحیح مالی و زمانی نداشته‌ایم و این برآورد غلط در گاهی از اوقات فرصت‌ها تبدیل به تهدید نموده است.

خانم مهندس رضوی: (شرکت توسعه صنایع انرژی دایا)

- بزرگترین نقطه قوت برای سیاست کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای اختصاص بودجه ۲۸ میلیارد دلاری از بند ق قانون بودجه به بخش‌های خصوصی است البته این موضوع نقطه ضعف هم محسوب می‌شود زیرا نحوه استفاده و همچنین تحقق این بودجه مشخص نشده است در حالیکه بزرگترین مشکل بخش خصوصی تأمین منابع مالی است.

خانم مهندس خلیلی: (شرکت پویازیست آریانا)

- مشابه با این کار که در مورد بررسی نقاط قوت و ضعف و تهدیدها و فرصت‌ها است در موسسه بین‌المللی انرژی در سال‌های پیش انجام شده است و سیاست‌های مختلف کشورهای موفق در مورد تغییر آب و هوا مورد بررسی قرار گرفت، ولی متأسفانه نتایج این بررسی به بیرون از موسسه انتقال داده نشد.
- بر اساس بررسی‌های انجام شده مشخص شد که کلاً چشم‌اندازی (Vision) برای این موضوع در کشور وجود ندارد بنابراین برنامه‌ای هم برای رسیدن به این چشم‌انداز تعریف نشده است (Mission) بنابراین استراتژیک‌هایی که ارائه می‌شود هم به نتیجه‌ای نمی‌رسد. لذا درست است که قانون وجود دارد ولی بدلیل اینکه نمی‌دانیم به چه نقطه‌ای می‌خواهیم برسیم در مسیر گمراه خواهیم شد.

آقای مهندس ستاری: (معاونت برنامه ریزی وزارت نفت)

- نقطه قوت این موضوع تأمین منابع مالی است که در صورتیکه منابع مالی تأمین شود موضوع خوب پیش می‌رود.
- پیشنهاد می‌شود ارگان‌های مختلف یک برنامه مشترک داشته باشند و باهم هماهنگ شوند و برای اینکار باید یک برنامه مالی مشخص داشته باشیم.
- پیشنهاد می‌شود که یک فرمت توسط دبیرخانه تهیه شود تا تمامی دستگاه‌ها برنامه‌های خود را طبق این فرمت تهیه کرده و بتوانیم آن را به یک برنامه مدون جهت گنجاندن در برنامه‌های هفتم و هشتم توسعه کشور تبدیل کنیم و به اهدافمان برسیم.

آقای مهندس اسلامی: (شرکت راهبرد انرژی البرز)

- یکی از نقاط قوت تصویب بند ق تبصره ۲ قانون بودجه سال ۹۳ است.
- تضمینی وجود ندارد که تمامی پروژه‌ها خصوصاً بخش خصوصی منابع مالی‌شان از این بند تأمین شود.
- اگرچه تصویب بند ق قانون بودجه برای این موضوع مفید است ولی در تکمیل آن بایستی زیرساختها مشخص شوند تا بخش‌های خصوصی و سرمایه‌گذارها بتوانند از آن استفاده کنند.

آقای مهندس کاشفی: (پژوهشگاه نفت)

- تهیه گزارش‌های ملی کشور از نقاط قوت کشور است که اطلاعات مفیدی در این گزارش‌ها جمع‌آوری شده است و می‌تواند بعنوان مراجع خوبی برای تحلیل‌ها از آنها استفاده شود.
- ظرفیت‌هایی که در کشور در برخی بخش‌ها از جمله ایجاد منابع مالی ایجاد شده است، مثلاً پروژه‌های CDM از جمله نقاط قوتی است که در کشور ایجاد شده است.

آقای مهندس رئیسی: (مهتاب قدس)

- اگرچه بند ق تبصره ۲ قانون بودجه از نقاط قوت محسوب می‌شود ولی این نقطه قوت می‌تواند در وسعت بیشتری مورد استفاده قرار گیرد و فقط در مورد صرفه‌جویی انرژی نباشد.

آقای مهندس یوسف زادگان: (جهاد دانشگاهی دانشگاه تهران)

- با توجه به اینکه اکثریت معتقد هستند که فرصت‌ها از دست رفته ولی چنانچه از زاویه‌ای دیگر به موضوع نگاه کنیم این موضوع نقطه قوتی است که با سرمایه‌گذاری کمتر با توجه به فرصتی که باقیمانده است برای کاهش انتشار استفاده کنیم.

آقای دکتر جعفرزاده: (شرکت ملی پتروشیمی)

- در بحث تغییر اقلیم فرصت استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر به ویژه انرژی خورشیدی باید در نظر گرفته شود. وجود منابع انرژی‌های تجدیدپذیر مانند انرژی خورشیدی و بادی از نقاط قوت کشور محسوب می‌شود.

◆ پاسخ اعضاء پنل:

(آقای دکتر سلطانیه):

- به نظر می‌رسد در وضع قوانین مشکلی وجود ندارد اما نظارت برای اجرای این قوانین ضعیف است مانند قانون پروتکل کیوتو که بدون در نظر گرفتن قسمت اجرایی آن تصویب شد ولی بعد از آن با مشکلات قانونی از جمله قانون مالیات‌ها و ... مواجه شد و موجب گردید پروژه‌های CDM دچار مشکل شود.
- در مورد پراکنده کاری و کارهای موازی که دستگاه‌های مختلف در این موضوع انجام داده‌اند واقعا جزء نقاط ضعف محسوب می‌شود و بایستی برنامه ریزی شود تا مطالعات انجام شده منسجم و هماهنگ شوند و ضمناً گزارش‌ها بایستی محرمانه باشند.
- در مورد فرمت گزارش‌های هم باید دبیرخانه این فرمت را به دستگاه‌های مختلف ارسال کند و مشخص کردن این فرمت از وظایف کارگروه ملی است.
- بحث زیرساخت‌ها از اساسی‌ترین بحث‌ها است که موجب ایجاد انگیزه برای بخش‌های خصوصی می‌شود مانند جمع‌آوری گاز فلر.

(آقای دکتر شمس اردکانی):

- درخواست می‌شود که بحث را بصورت تئوری و دانشگاهی انجام ندهید بلکه جدول SWOT باید بصورت عملی استنباط شود.
- وزیر نفت برای تأمین منابع مالی طبق بند ق تبصره ۲ قانون بودجه سال ۹۳ ضمانت داده‌اند.
- این وزارت‌خانه تا سقف ۳۰۰ هزار دلار می‌تواند ضمانت نامه صادر کند و این وزارت‌خانه تا ۱/۶ برابر صورت هزینه‌ها را اجرایی خواهد نمود.

(آقای دکتر حجت):

- طبق دستور کار جلسه مقرر شده است که ابتدا نقاط قوت و سپس نقاط ضعف پیشنهادی توسط اعضاء پنل ارائه شود.
- نظراتی که تا به حال شرکت‌کنندگان داشته‌اند بیشتر در مورد بحث قانونی بوده است. متأسفانه همه چیز به دولت ربط داده می‌شود. در صورتیکه باید به نقاط قوت طبیعی کشور هم دقت شود بطور مثال کشور ما گاز طبیعی دارد در حالیکه کشورهای دیگر بیشتر از ذغال سنگ استفاده می‌کنند بنابراین داشتن گاز طبیعی از نقاط قوت برای بحث سیاست‌های کاهش انتشار محسوب می‌شود.

بحث دوم: نقاط ضعف در اجرای سیاست‌های کاهش انتشار در کشور

۴- آقای دکتر حجت

- در بخش دوم مباحث، ابتدا دکتر حجت به ارائه خود در مورد نقاط ضعف اجرای سیاست‌های کاهش انتشار در کشور پرداخت. ارائه ایشان در پیوست شماره (۶) ارائه شده است. چند نکته مهم که دکتر حجت در ارائه خود اشاره کرد، عبارتست از:
- نقاط ضعف در مورد سیاست‌های کاهش انتشار مشخص است اما موضوع مهم اینست که چه کاری برای نقاط ضعف می‌توانیم انجام دهیم.
- سیاست‌ها باید در دو بخش جداگانه برنامه ریزی شوند، سیاست‌هایی برای داخل کشور که در جهت کاهش انتشار باید باشد و دوم سیاست‌های

- بین المللی، که باید تلاش شود در جهت کاهش تعهدات کشور اتخاذ شود. بنابراین این دو سیاست بایستی با هم متفاوت باشد.
- در کشور سازوکار قانونی مناسبی نداریم بطوریکه یا قوانین و مقررات پیچیده هستند و از آنها نمی‌توانیم استفاده کنیم و یا قوانین مناسبی داریم ولی اجرا نمی‌شوند.
- از دیگر نقاط ضعف این است که قوانین و مقررات مستقل از انجام کارها است بطوریکه قوانین و مقررات در بخش‌های تخصصی مشخص می‌شود ولی کشور کار خودش را انجام می‌دهد و قوانین جنبه اجرایی پیدا نمی‌کند. بنابراین دیدگاه و تفکر سیاستگذاران و مدیران باید دید کاهش انتشار باشد.
- متأسفانه وقتی ارگانی به عنوان focal point مشخص می‌شود بقیه ارگانها و سازمانها خود را درگیر موضوع نمی‌کنند در صورتیکه کار ملی را باید همگی باهم پیش ببرند. البته خود ارگان focal point هم بایستی تلاش کند تا مشارکت‌ها را به سمت خود جذب کند.
- در مورد مصرف انرژی اگر بخواهیم واقعا هدفمند شویم، قیمت انرژی باید واقعی و به دلار تعیین شود.
- تا وقتی که فرهنگ استفاده از انرژی در کشور ما اصلاح نشود بهینه‌سازی مصرف سوخت تنها از طریق ارزیابی پروژه‌ها جوابگو نخواهد بود.
- یکی از اشتباهات دولت، سیاست‌گذاری‌های غلط در مورد مصرف انرژی است. بطور مثال در مورد پنل‌های خورشیدی قیمت‌های پنل و قیمت برق شهری بایستی عاقلانه باشد بطوریکه با بالابودن قیمت پنل خورشیدی و پایین بودن قیمت برق شهری، مردم هیچ وقت سراغ پنل‌های خورشیدی نمی‌آیند و ترجیح می‌دهند از برق شهری که قیمت پایین دارد استفاده کنند و بجای سرمایه‌گذاری برای خرید پنل‌های خورشیدی، در بانک سپرده‌گذاری کنند.
- برای سیاست‌های الگوی مصرف انرژی نباید تنها به سیاست‌های دولتی و بهینه‌سازی از طریق سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت تکیه کرد چون این سیاستها تاکنون کافی نبوده و در ضمن شامل بورکراسی اداری هم می‌شود.

◆ پیشنهادات:

خانم مهندس رضوی: (شرکت توسعه صنایع انرژی دایا)

- با توجه به سرفصل‌های ارائه شده که برای سرمایه‌گذاری در مورد انرژی‌های تجدیدپذیر سمت اعتبارات دولتی نویم در این صورت بهتر است اصلا سرمایه‌گذاری نشود چون خریدار انرژی‌های تجدیدپذیر دولت است.
- یکی از نقاط ضعف در مورد سیاست‌های کاهش انتشار اینست که کمیته‌های متعددی در این زمینه تشکیل شده است. در صورتیکه نیازی به این کار نیست می‌توانیم از تجربیات و مثالهای دنیا استفاده کنیم.

آقای مهندس نودل: (شرکت انرژی‌های تجدیدپذیر مهر)

- پیشنهاد می‌شود که متولی و تصمیم‌گیرنده در مورد رویه کاهش انتشار، تهیه سطح و نوع کاهش انتشار، و رویه این تصمیم‌سازی مشخص شود.
- تا هنگامی که بازار رقابت و شفافیت نداریم کاهش انتشار در کشور هزینه بر و بسیار مشکل ساز خواهد بود بنابراین در این مورد باید تصمیم‌گیری شود.
- با توجه به ساختاری که در کشور وجود دارد سیاست‌های کاهش انتشار را بصورت بومی در کشور تدوین کنیم.
- تلاش برای کم کردن تعهداتمان برای کاهش انتشار چندان نظر مفیدی نخواهد بود زیرا باید توجه کرد که هر چقدر تعهد کاهش انتشار را بیشتر قبول کنیم، صرفه جویی و بهینه‌سازی مصرف انرژی را بیشتر خواهیم داشت و در ضمن با اینکار امتیاز بیشتری از لحاظ بین‌المللی کسب خواهیم کرد.

خانم مهندس خلیلی: (شرکت پویازیست آریانا)

- یکی از نقاط ضعف در بحث سیاست‌های کاهش انتشار عدم بحث آموزش در این موضوع است. بطور مثال بحث CDM حدود ۱۰ سال است که در کشور آغاز شده بدون اینکه آموزش داده شود و در حال حاضر صنایع در مقابل آن مقاومت می‌کنند و اکنون بدون اینکه سطح آگاهی در

جامعه گسترش داده شود می‌خواهیم برنامه ریزی انجام دهیم. بنابراین بجای اینکه فقط با بند ق قانون بودجه، صنایع را ملزم به اجرای قانون کنیم بهتر است دلیل اینکه سطح انتشار را باید کاهش دهیم را اطلاع رسانی کنیم. حتی در سطح دانشگاه‌ها بحث تغییر اقلیم را نتوانسته ایم جا بندازیم.

آقای مهندس اسلامی: (شرکت راهبرد انرژی البرز)

- برای اینکه سیاست‌های کاهش انتشار موثرتر باشد باید بخش خصوصی در کارشان آزادتر گذاشته شوند. (آزادی عمل بخشهای خصوصی در موضوعات تغییر اقلیم)
- در تدوین قوانین و لایحه‌ها باید دقت داشت که قوانین نباید طوری وضع شوند که ایجاد مشکل در انجام کارها شود و دیوان سالاری ایجاد نشود بطور مثال در مورد پروژه‌های CDM باید حتما پروژه‌ها تعیین صلاحیت شوند و مجوز بگیرند در صورتیکه آئین نامه باید طوری باشد که کارها را تسهیل کند نه برعکس.
- خلا بزرگی در قانون دیده می‌شود بطوریکه در گذشته قانون مدنی وجود داشت که همه را در برمی‌گرفت ولی بعدا قانون مجازات تدوین شد که کافی نیست. برای مسئولین دولت باید قوانین احیاء شود تا مسئولین نه تنها در برابر کاری که انجام می‌دهند پاسخگو باشند بلکه در برابر کارهایی که انجام نمی‌دهند نیز باید پاسخگو باشند.
- قانون هدفمندی یارانه‌ها باید طوری باشد که به هر نوعی بنگاه‌ها را با عدم اشتیاق روبرو نکند بلکه هدف باید طوری برنامه ریزی شود که هر بنگاهی خط اقتصادی داشته باشد.
- ظرفیت‌های کشور یک پتانسیل است بطور مثال ایران که تولیدکننده پتروشیمی است و زنجیره‌های CO₂ دارد بایستی از این ظرفیت‌ها استفاده شود و از ذخائر نفتی هم استفاده مفیدی نمی‌شود.

آقای مهندس کاشفی: (پژوهشگاه نفت)

- یکی از مهمترین نقاط ضعف در سازمان محیط زیست وجود دارد که موضوع تغییر اقلیم ساختاردهی و سازمان دهی نشده است و در سایر سازمانها نیز این سازماندهی دیده نشده است بنابراین باعث می‌شود که بحث‌ها به نتیجه نمی‌رسد.
- دستگاه سیاستگذار تغییر اقلیم سازمان محیط زیست است پس زیرساخت‌ها را سازمان محیط زیست باید بوجود آورد که دستگاه‌ها منسجم و هماهنگ کار کنند.
- جلسات و کمیته‌ها ثبات لازم را ندارند و افرادی که در جلسات این کمیته‌ها شرکت می‌کنند اطلاع لازم را ندارند و از ظرفیت‌ها باخبر نیستند.
- پژوهش و مطالعات تغییر اقلیم بسیار کم‌رنگ است و پژوهش‌های جدی و در سطح کارشناسی ارشد و دکتری نداریم.

آقای مهندس رستمی: (معاونت حقوقی ریاست جمهوری)

- باید ظرفیتهای اصل ۵۰ و ۱۱۳ قانون اساسی را در نظر بگیریم. در سالهای گذشته با توجه به اصل ۵۰ در معاونت حقوقی نهاد ریاست جمهوری، از معاونت‌های دستگاههای مختلف دعوت شد که وظایف دستگاه‌ها مشخص شد و خلاصه برداری هم شد و مستندات تهیه گردید و از سازمان محیط زیست خواسته شد که وظایف دستگاه‌ها در خصوص این موضوع را مشخص کند تا از موازی کاریها جلوگیری شود. ولی متأسفانه دستگاه‌ها کمک چندانی نکردند بنابراین باید مشکلاتی که در این خصوص وجود دارد بررسی شود.

آقای دکتر جعفرزاده: (شرکت ملی پتروشیمی)

- قوانینی که تصویب شده تاکنون منجر به این نشده است که مدیران ملزم به کاهش انتشار شوند در صورتیکه صنایع را باید ملزم به کاهش انتشار کرد.
- اقتصاد پرکربن در کشور در حال اجراست پس در رده‌های بالای کشور باید اقتصاد پرکربن باید اصلاح شود.
- از نظر تکنولوژیکی برای کاهش انتشار مشکل داریم بنابراین نیاز به تکنولوژی از نقاط ضعفی است که داریم.

آقای مهندس ستاری: (معاونت برنامه ریزی وزارت نفت)

- یکی دیگر از نقاط قوت این است که قبلاً سازمان مدیریت بود و می‌توانست سازمان‌های مختلف را سازماندهی کند ولی در حال حاضر سازمان مدیریت که وجود ندارد که دستگاه‌ها را منسجم کند.

♦ پاسخ اعضاء پنل:

(آقای دکتر سلطانیه):

- در مورد تغییر اقتصاد به سمت اقتصاد کم‌کربن کاری بسیار مشکل است و این بحث بایستی فقط برای بحث سیاست‌های کاهش انتشار برای داخل کشور توجه شود و مسأله داخلی است.
- بحث تکنولوژی در داخل کشور امکاناتش وجود ندارد بطور مثال در مورد فلر مشکل تکنولوژی داریم و در این مورد نمی‌توانیم تعهدی را قبول کنیم مگر اینکه تکنولوژی آزاد باشد.

(آقای مهندس احدی):

- یکی از نقطه ضعف‌ها نگاه انحصارگرانه در تصمیم‌سازی‌های دولت است. دولت باید بخش خصوصی را از خود بداند در حالیکه دولت سعی می‌کند بخش خصوصی را آنطور که می‌خواهد اداره کند و از این رو کار پیش نمی‌رود.

(آقای دکتر شمس اردکانی):

- باید راه‌های داده‌شده که قابل اجرا باشد، مثلاً طرح‌های ۵ ساله پیشنهاد شود و حل مسأله هم باید ارائه شود.
- یکی از نقاط قوت این است که چون شدت گرمایش جهانی کربن (Intensity) بالاست پس ظرفیت بالایی هم برای کاهش انتشار دارد بنابراین اگر طی بند ق در هر کجا که کاهش مصرف سوخت انجام شود در واقع کاهش کربن ایجاد شده است.

نتایج

به دلیل محدودیت زمانی بقیه بحث جلسه اول به جلسه بعدی موکول شد و نتایجی که در این جلسه حاصل شد اعم از نقاط قوت و ضعف سیاست‌های کاهش انتشار در کشور در جدول SWOT آورده شده است که در پیوست شماره (۷) ارائه شده است.

تهیه و تنظیم: مهندس مهتاب صادقی حریری

دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا